

EXPUNERE DE MOTIVE

Secțiunea 1 Titlul proiectului de act normativ Lege privind traducătorii și interpreții judiciari	
Secțiunea a 2-a Motivul emiterii actului normativ	
1. Descrierea situației actuale	<p>Misiunea sistemului judiciar este de a îndeplini un act de justiție eficient și accesibil, realizat în condiții de independență, integritate, stabilitate legislativă și instituțională, cu respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.</p> <p>Garantarea unui act de justiție eficient și eficace depinde de pregătirea, calitatea și integritatea resurselor umane afectate atât organelor judiciare, cât și celorlalte organizații conexe sistemului judiciar, care concură la îndeplinirea finalităților justiției în societate.</p> <p>Coerența și calitatea actului de justiție pot fi în egală măsură afectate de calitatea contribuțiilor aduse de toți actorii care intervin în spațiul de construire, lansare și aplicare a produsului finit al organizațiilor judiciare propriu-zise.</p> <p>De aceea, Ministerul Justiției și-a asumat obiectivul modernizării statutului unor profesii juridice și conexe sistemului judiciar, urmărind consolidarea statutului acestora, creșterea profesionalismului tuturor categoriilor de personal afectate profesiilor juridice/conexe, precum și întărirea formelor de răspundere în cadrul fiecărei profesii.</p> <p>Proiectul de lege supus spre aprobare, care cuprinde norme juridice privind profesia de traducător și interpret judiciar și activitatea de traducere și interpretare judiciară se înscrie în acest demers, mai amplu, de modernizare a statutului profesiilor juridice și conexe sistemului judiciar, de asigurare a premiselor pentru realizarea unui act de justiție de calitate.</p> <p>În prezent, cadrul legal în materie este reglementat de Legea nr. 178/1997 pentru autorizarea și plata interpreților și traducătorilor folosiți de Consiliul Superior al Magistraturii, de Ministerul Justiției, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Direcția Națională Anticorupție, de organele de urmărire penală, de instanțele judecătorești, de birourile notarilor publici, de avocați și de executori judecătorești, cu modificările și completările ulterioare, denumită în continuare Legea nr. 178/1997.</p> <p>Legea nr. 178/1997 se limitează la reglementarea procedurii de</p>

autorizare a interpreților și traducătorilor folosiți de organele din sfera sistemului judiciar și a aspectelor privind plata acestora.

Trebuie menționat că, deși din perspectiva Directivei 2005/36/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind recunoașterea calificărilor profesionale, aplicabilă în privința interpreților și traducătorilor autorizați, se vorbește despre profesia reglementată de interpret și traducător autorizat, **în cadrul legal actual aceasta nu este o profesie de sine stătătoare și, prin urmare, nu beneficiază de o reglementare corespunzătoare, cu reguli și principii de organizare și funcționare bine definite, fapt care generează disfuncționalități în practică.**

Legislația în vigoare nu reglementează în mod corespunzător drepturile și obligațiile interpreților și traducătorilor autorizați, metodologia de îndeplinire a activității de interpretare și traducere, organizarea și funcționarea interpreților și traducătorilor autorizați, modalitatea de control și de angajare a răspunderii acestora.

Necesitatea reformării profesiei de interpret și traducător autorizat, precum și a activității de interpretare și traducere autorizată, în vederea creării unui sistem funcțional și eficient, a fost accentuată de adoptarea, în data de 20 octombrie 2010, a Directivei 2010/64/UE a Parlamentului European și a Consiliului Uniunii Europene privind dreptul la traducere și interpretare în cadrul procedurilor penale, cu termen de transpunere data de 27.10.2013.

Acest instrument comunitar a impus statelor membre obligația de a lua măsuri pentru a garanta o calitate suficientă a serviciilor de traducere și interpretare asigurate în cadrul proceselor penale.

Astfel, art. 5 alin. (1) din directivă, a cărei denumire marginală este „*Calitatea interpretării și a traducerii*”, prevede că: „(1) **Statele membre iau măsuri concrete pentru a garanta faptul că interpretarea și traducerea furnizate îndeplinesc standardele de calitate prevăzute la articolul 2 alineatul (8) și la articolul 3 alineatul (9).**”

Dispoziția legală enunțată face trimitere la art. 2 alin. (8) din directivă, potrivit căruia „**Interpretarea furnizată în temeiul prezentului articol trebuie să fie de o calitate suficientă să garanteze caracterul echitabil al procedurilor, în special prin garantarea faptului că persoanele suspectate sau acuzate cunosc cazul instrumentat împotriva lor și pot să își exercite dreptul la apărare**”, precum și la art. 3 alin. (9), care prevede că „**Traducerea furnizată în temeiul prezentului articol trebuie să fie de o calitate suficientă să garanteze caracterul echitabil al procedurilor, în special prin garantarea faptului că persoanele suspectate sau acuzate cunosc cazul instrumentat împotriva lor și pot să își exercite dreptul la apărare.**”

Așadar, prin art. 5 din directivă se impune statelor membre luarea de măsuri concrete pentru a se asigura în cadrul procedurilor penale servicii de interpretare și de traducere „de o calitate suficientă”, care „să garanteze caracterul echitabil al procedurilor”.

	<p>Față de cele arătate, ideea centrală de la care a pornit construirea proiectului de lege privind traducătorii și interpreții judiciari constă în împrejurarea că lipsa de calitate a serviciilor de interpretare și traducere autorizată sau calitatea insuficientă a acestor servicii are consecințe importante asupra modului în care justițiabilii își exercită dreptul la apărare în procesele penale.</p> <p>Însă, nu sunt de neglijat nici implicațiile pe care lipsa de calitate sau calitatea insuficientă a serviciilor de interpretare și traducere autorizată o poate avea asupra exercitării drepturilor justițiabililor implicați în proceduri judiciare de altă natură decât penală sau în proceduri derulate de alte organe decât cele judiciare (spre ex., notari publici, executori judecătorești etc.).</p>
<p>2. Schimbări preconizate</p>	<p>Printre principalele aspecte care se preconizează a fi reglementate/reformate prin proiectul de lege, în scopul creării premiselor creșterii calității serviciilor de traducere și interpretare pentru sistemul judiciar, menționăm:</p> <ul style="list-style-type: none"> - definirea noțiunii de „traducere și interpretare judiciară” și a organelor care folosesc serviciile traducătorilor și interpreților judiciari; - calificarea serviciului prestat de către traducătorul și interpretul judiciar ca fiind de interes public; - consacrarea, în mod expres, a profesiei de traducător și interpret judiciar, ca profesie de sine stătătoare, exercitată sub coordonarea, îndrumarea și controlul Ministerului Justiției; - înființarea Uniunii Naționale a Traducătorilor și Interpreților Judiciari din România, organizație profesională cu personalitate juridică, formată din toți traducătorii și interpreții judiciari, autorizați de Ministerul Justiției; - condițiile și procedura de dobândire a calității de traducător și interpret judiciar; - reglementarea evaluării profesionale periodice a traducătorilor și interpreților judiciari; - reglementarea instituției suspendării calității de traducător și interpret judiciar, instituție neprevăzută în actuala reglementare; - reglementarea unor noi motive de încetare a calității de traducător și interpret judiciar; - reglementarea formelor de exercitare a profesiei de traducător și interpret judiciar; - procedura de efectuare a controlului calității activității traducătorilor și interpreților judiciari (potrivit legislației actuale, calitatea serviciilor de interpretare și traducere este supusă, exclusiv, aprecierii, insuficient și ineficient, exercitat de organul în fața căruia se prestează acest serviciu); - procedura de angajare a răspunderii disciplinare a traducătorilor și interpreților judiciari; - reglementarea în mod expres a obligației traducătorului și interpretului judiciar de a respecta secretul profesional, atât în timpul exercitării profesiei, cât și după încetarea calității de

traducător și interpret judiciar.

1. Astfel, art. 2 al proiectului de lege definește **noțiunea de „traducere și interpretare judiciară”** ca fiind activitatea de traducere și interpretare efectuată de către un traducător și interpret judiciar într-o procedură sau activitate desfășurată în fața sau de către un organ din sistemul judiciar sau conex acestuia.

2. **Data fiind incidența și implicațiile activității de traducere și interpretare în realizarea actului de justiție, precum și în exercitarea drepturilor subiectelor de drept în fața altor organe decât cele judiciare (notari publici, executori judecătorești, avocați etc.), prin proiectul de lege se propune calificarea, în mod expres, a serviciului prestat de către traducătorul și interpretul judiciar ca fiind serviciu de interes public.**

3. Se propune **consacrarea în mod expres a profesiei de traducător și interpret judiciar, ca profesie de sine stătătoare, exercitată sub coordonarea și controlul Ministerului Justiției.**

În actuala reglementare, nu se poate vorbi de profesia de traducător și interpret autorizat, ca profesie de sine stătătoare; potrivit Legii nr. 178/1997, Ministerul Justiției doar eliberează persoanelor care îndeplinesc condițiile legale o autorizație, fără de care, însă, acestea nu pot presta servicii de traducere și interpretare la solicitarea organelor din sfera sistemului de justiție, enumerate în titlul legii.

Pe de altă parte, din perspectiva Directivei 2005/36/CE privind recunoașterea calificărilor profesionale și a Legii nr. 200/2004 privind recunoașterea diplomelor și a calificărilor profesionale pentru profesiile reglementate din România, act normativ prin care s-a transpus Directiva 2005/36/CE, se vorbește despre profesia reglementată de traducător și interpret autorizat.

Nefiind reglementată în legislația națională ca profesie, nu există o reglementare corespunzătoare, cu reguli și principii de organizare și funcționare bine definite, fapt ce a dus la numeroase probleme în practică. De asemenea, nu sunt reglementate în mod adecvat drepturile și obligațiile traducătorilor și interpreților autorizați, metodologia de îndeplinire a activității de traducere și interpretare, nu există norme juridice privind modalitatea de control și de angajare a răspunderii acestora. Sub acest aspect, este de menționat că, potrivit art. 6 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 178/1997, *„Autorizarea ca interpret și traducător, dobândită în condițiile prezentei legi, încetează în următoarele cazuri: (...) d) pentru incapacitate profesională, sesizată în scris de beneficiar; (...)”*. Legea nu reglementează procedura de stabilire a incapacității profesionale a persoanelor autorizate, limitându-se la a preciza, în alin. (2) al aceluiași articol, că *„Existența cazurilor prevăzute la alin. (1) se verifică de Ministerul Justiției, se constată prin ordin al ministrului justiției și se comunică persoanei în cauză, (...)”*. Prin urmare, având în vedere

tăcerea legii actuale, Ministerul Justiției nu a avut capacitatea de a verifica sesizările prin care era invocată incapacitatea profesională a persoanelor autorizate.

Față de cele arătate, prin proiectul de lege se propune **reglementarea în mod expres atât a profesiei de traducător și interpret judiciar, cât și a activității de traducere și interpretare judiciară.**

Potrivit proiectului, coordonarea, îndrumarea și controlul activității traducătorilor și interpreților judiciari vor fi exercitate de către Ministerul Justiției, prin compartimentul de specialitate. Printre cele mai importante atribuții ale compartimentului de specialitate amintim: organizarea examenului pentru dobândirea calității de traducător și interpret judiciar; coordonarea activității de perfecționare a pregătirii traducătorilor și interpreților judiciari; coordonarea organizării și desfășurării examenului de evaluare profesională periodică a traducătorilor și interpreților judiciari; organizarea activității de control a traducătorilor și interpreților judiciari și de stabilire și sancționare a abaterilor săvârșite de către aceștia; păstrarea evidenței traducătorilor și interpreților judiciari.

În vederea îndeplinirii atribuțiilor sale, Ministerul Justiției colaborează cu Camerele și Uniunea.

Este de menționat că, pentru îndeplinirea atribuțiilor care revin Ministerului Justiției cu privire la activitatea de traducere și interpretare judiciară (organizarea examenului de dobândire a calității, efectuarea controlului profesional administrativ, administrarea registrului național de evidență a traducătorilor și interpreților judiciari, desfășurarea procedurii de angajare a răspunderii disciplinare etc.), prin proiectul de lege se prevede plata de către traducătorii și interpreții judiciari în contul Ministerului Justiției a unei taxe fixe, anuale, cuantumul acesteia urmând a fi stabilit prin ordin al ministrului justiției. Sumele colectate se folosesc pentru evidența, coordonarea, îndrumarea și controlul activității de traducere și interpretare judiciară. Disponibilitățile rămase la sfârșitul anului se reportează în anul următor pentru a fi cheltuite cu aceeași destinație.

4. În ceea ce privește organizarea profesiei, prin proiectul de lege se propune înființarea Uniunii Naționale a Traducătorilor și Interpreților Judiciari din România, organizație profesională cu personalitate juridică, formată din toți traducătorii și interpreții judiciari, autorizați de Ministerul Justiției (inclusiv cei autorizați în temeiul Legii nr. 178/1997).

Printre considerentele care au stat la baza formulării unei astfel de propuneri, amintim:

- potrivit legislației în vigoare, competența de autorizare a interpreților și traducătorilor aparține Ministerului Justiției, această atribuție fiind îndeplinită prin compartimentul de specialitate – Serviciul Profesii Juridice Conexe;
- sub aspectul resurselor umane, atribuțiile ministrului justiției privind interpreții și traducătorii autorizați sunt îndeplinite de 4 persoane (verificarea dosarelor de

autorizare, întocmirea ordinelor ministrului justiției de autorizare, respectiv, încetare a autorizării, păstrarea evidenței interpreților și traducătorilor autorizați);

- potrivit evidenței păstrate de Ministerul Justiției, în prezent sunt autorizați **36886 interpreți și traducători autorizați**;
- cei 36886 traducători și interpreți sunt autorizați pentru **49 limbi străine**;
- aspectele privind metodologia de îndeplinire a activității de interpretare și traducere, activitatea de perfecționare a pregătirii traducătorilor și interpreților, precum și cea de evaluare profesională a acestora, nu pot fi gestionate exclusiv de către Ministerul Justiției, ci este necesară colaborarea cu reprezentanții profesiei;
- verificarea, în vederea atribuirii calității de traducător și interpret judiciar, a cunoștințelor de limbă (română și străină) necesare exercitării profesiei, nu poate fi făcută exclusiv cu personalul Ministerului Justiției, ci este necesară colaborarea cu reprezentanții profesiei, dar și cu alți specialiști (cadre didactice);
- nu este posibilă efectuarea unui control de fond al activității traducătorilor și interpreților autorizați exclusiv cu personalul Ministerului Justiției.

Față de cele arătate, în viziunea inițiatorului proiectului, este necesară înființarea Uniunii Naționale a Traducătorilor și Interpreților Judiciari din România, organizație profesională cu personalitate juridică, formată din toți traducătorii și interpreții judiciari, autorizați de Ministerul Justiției.

Potrivit proiectului, actul constitutiv al Uniunii este statutul, aprobat de Congresul Uniunii, care se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Activitatea Uniunii se finanțează din cotizațiile membrilor și alte venituri, potrivit legislației în vigoare, stabilite prin statutul Uniunii.

Proiectul de lege reglementează organele de conducere ale Uniunii (congresul, consiliul și președintele), componența, procedura de alegere și atribuțiile fiecărui organ de conducere al Uniunii, reguli minime privind luarea hotărârilor de către organele de conducere colective (cворum și majoritate necesară pentru luarea hotărârilor).

Mandatul membrilor organelor de conducere ale Uniunii este de 4 ani și poate fi reînnoit o singură dată.

Printre principalele atribuții conferite Uniunii amintim: propune Ministerului Justiției condițiile de organizare și desfășurare a examenului pentru dobândirea calității de traducător și interpret judiciar și organizează aducerea la îndeplinire a măsurilor dispune de acesta în vederea organizării și desfășurării examenului, potrivit regulamentului de aplicare a legii; elaborează Codul deontologic al profesiei de traducător și interpret judiciar; elaborează, în colaborare cu Ministerul Justiției, programul anual de formare a traducătorilor și interpreților judiciari și asigură implementarea acestuia în condițiile stabilite prin regulamentul de aplicare a legii; organizează, sub coordonarea și controlul

Ministerului Justiției, examenul de evaluare profesională periodică a traducătorilor și interpreților judiciari, potrivit regulamentului de aplicare a legii; acordă sprijin Ministerului Justiției în vederea îndeplinirii de către acesta a atribuțiilor prevăzute la art. 33; apără prestigiul și independența profesională a membrilor săi, în raporturile cu autorități publice, organisme specializate și alte persoane fizice sau juridice, în condițiile legii.

Președintele Consiliului Uniunii este și președintele Uniunii și, în accepțiunea inițiatorului, reprezintă, în numele Consiliului, Uniunea pe plan intern în raporturile cu instituțiile și autoritățile publice din România, cu organizațiile guvernamentale și neguvernamentale, cu cele profesionale, iar în plan extern, cu organizațiile naționale și internaționale ale traducătorilor și interpreților judiciari, convoacă și conduce ședințele Congresului, Consiliului Uniunii și ale Biroului executiv al Consiliului Uniunii, îndeplinește orice alte atribuții prevăzute de lege, regulamentele prevăzute de prezenta lege, statut și alte acte normative.

În absența sa, președintele este înlocuit de vicepreședinte, care reprezintă Uniunea în limitele mandatului acordat de președinte și îndeplinește orice alte atribuții prevăzute de dispozițiile legale și statutare, delegate de către președinte.

Totodată, în vederea asigurării activității permanente a Uniunii, se organizează Biroul executiv al Consiliului Uniunii.

La nivel teritorial, traducătorii și interpreții judiciari vor fi organizați în 15 Camere ale Traducătorilor și Interpreților Judiciari, entități cu personalitate juridică, organizate în circumscripția fiecărei curți de apel.

Localitatea în care se stabilește sediul fiecărei Camere este prevăzută în anexa care face parte integrantă din lege. Proiectul de lege prevede posibilitatea Camerelor de a înființa sedii secundare la nivelul județelor din circumscripția lor.

Din Cameră fac parte, potrivit proiectului, traducătorii și interpreții judiciari care funcționează în circumscripția acesteia, cu precizarea că un traducător și interpret judiciar poate fi membru al unei singure Camere.

Proiectul de lege reglementează organele de conducere ale Camerei (adunarea generală, colegiul director și președintele), componența, procedura de alegere și atribuțiile fiecărui organ de conducere al Camerei, reguli minime privind luarea deciziilor de către organele de conducere colective (cvorum și majoritate necesară pentru luarea deciziilor).

Mandatul membrilor organelor de conducere ale Camerei este de 4 ani și poate fi reînnoit o singură dată.

5. Proiectul de lege modifică în mod substanțial procedura de dobândire a calității de traducător și interpret judiciar, propunând ca recrutarea traducătorilor și interpreților judiciari să fie făcută pe bază de examen, iar nu pe baza simplei verificări a îndeplinirii condițiilor prevăzute de lege (verificare de dosar).

Necesitatea reformării sistemului de dobândire a calității de

traducător și interpret judiciar a rezultat ca urmare a solicitării autorităților de la nivel național și european de a se lua măsuri pentru îmbunătățirea calității serviciilor de traducere și interpretare pentru sistemul judiciar, în contextul în care actuala reglementare nu permite verificarea pregătirii profesionale a solicitanților. De asemenea, în lipsa reglementării unor norme minime de control ulterior dobândirii calității, trierea acestora pe criterii de competență nu este posibilă nici ulterior autorizării.

Totodată, în accepțiunea inițiatorului, legea în vigoare permite autorizarea unor persoane care nu prezintă maturitatea suficientă necesară prestării acestei activități în fața organelor judiciare. Astfel, în prezent, autorizarea ca interpret și traducător poate fi acordată în baza diplomei de bacalaureat din care rezultă absolvirea liceului într-o limbă străină sau într-o limbă a minorităților naționale. Față de acest neajuns al legii actuale, proiectul de lege propune recunoașterea vocației de a participa la examenul pentru dobândirea calității de traducător și interpret judiciar exclusiv persoanelor care au absolvit o formă de învățământ superior (studii de licență).

Regândirea condițiilor și a procedurii de atribuire a calității de traducător și interpret pentru organele din sistemul judiciar sau conexe acestuia a fost determinată și de împrejurarea că, în prezent, autorizarea implică efectuarea unor simple verificări de formă, fiind suficientă dovedirea deținerii unui act de studii din care rezultă absolvirea, chiar cu nota minimă de promovare, a unei forme de învățământ preuniversitar sau superior de licență într-o limbă străină sau cu specializarea într-o limbă străină.

Nu este de neglijat nici împrejurarea că reglementarea dobândirii pe bază de examen a calității de traducător și interpret judiciar îndreaptă un alt neajuns al legislației actuale, care permite acordarea autorizării unor persoane care nu au deplină înțelegere a rolului și scopului pentru care Ministerul Justiției autorizează traducătorii și interpreții și, prin urmare, a misiunii pe care o au de îndeplinit în baza autorizației, și, mai mult, care nu manifestă suficient interes pentru cunoașterea și, implicit, respectarea legislației incidente în domeniu. O astfel de atitudine este întărită și de lipsa cadrului legal care să permită controlul ulterior al activității pe care aceste persoane o desfășoară și a unor norme juridice clare care să reglementeze răspunderea interpretului și traducătorului autorizat.

Astfel, dacă în actuala reglementare, autorizarea se acordă în baza îndeplinirii condițiilor prevăzute de lege pe baza actelor depuse de solicitant (verificare de dosar), potrivit proiectului se propune **atribuirea calității exclusiv pe bază de examen**, organizat de Ministerul Justiției în colaborare cu U.N.T.I.J.R.

Potrivit proiectului de act normativ, examenul va consta în următoarele probe:

- o probă scrisă, prin care se verifică cunoștințele de limbă română și străină, necesare exercitării profesiei de traducător și interpret judiciar;
- o probă orală, prin care se verifică cunoștințele de limbă română

și străină, necesare exercitării profesiei de traducător și interpret judiciar;

- un interviu, prin care se verifică gradul de însușire a dispozițiilor legale și statute referitoare la profesia de traducător și interpret judiciar și activitatea de traducere și interpretare judiciară.

Comisiile de organizare și desfășurare a examenului de traducător și interpret judiciar, constituite prin ordin al ministrului Justiției, vor avea o componență mixtă, fiind alcătuite din reprezentanți ai compartimentului de specialitate din cadrul Ministerului Justiției, traducători și interpreți judiciari, cadre didactice din învățământul superior de specialitate, precum și alți colaboratori externi.

Componența mixtă a comisiilor se explică prin multitudinea de limbi străine pentru care se autorizează traducători și interpreți (în prezent sunt autorizați traducători și interpreți pentru 48 limbi străine) în condițiile în care Ministerul Justiției nu are încadrat personal care să poată verifica cunoștințele de limbă necesare exercitării profesiei.

Proiectul de lege acoperă și ipoteza autorizării pentru limbi străine rare. Astfel, în cazul în care, din motive obiective, nu este posibilă constituirea comisiei de verificare a cunoștințelor de limbă străină necesare exercitării profesiei de traducător și interpret judiciar, potrivit celor arătate mai sus, examenul pentru dobândirea calității de traducător și interpret judiciar va consta în susținerea probei scrise și a probei orale de verificare a cunoștințelor de limbă română, precum și a probei interviului. În acest caz, dovada cunoștințelor de limbă străină se va face cu acte de studii din care rezultă absolvirea unei instituții de învățământ în limba străină respectivă sau cu specializarea în limba străină respectivă.

O altă noutate pe care o aduce proiectul de lege se referă la prevederea, în mod expres, a interdicției de a folosi autorizația de traducător și interpret judiciar în alte scopuri decât pentru exercitarea activității de traducere și interpretare judiciară, astfel cum este definită de art. 2 din proiectul de lege. Astfel, art. 25 alin. (6) prevede că „*Autorizația de traducător și interpret judiciar se folosește exclusiv pentru exercitarea profesiei de traducător și interpret judiciar prin îndeplinirea activității prevăzute la art. 2 din prezenta lege*”. Potrivit art. 2 alin. (1) din proiectul de lege, „*Traducerea și interpretarea judiciară este activitatea de traducere și interpretare efectuată de către un traducător și interpret judiciar într-o procedură sau activitate desfășurată în fața sau de către un organ din sistemul judiciar ori conex acestuia*.” În cuprinsul alin. (3) și (4) din același articol se definește înțelesul pe care proiectul de lege îl atribuie sintagmelor „organe ale sistemului judiciar” și, respectiv, „organe ale sistemului conex sistemului judiciar”. Așadar, nu va avea caracter judiciar și nu se va folosi calitatea de traducător și interpret judiciar, cu toate consecințele care decurg de aici (în ceea ce privește folosirea ștampilei de traducător și interpret judiciar, întocmirea formulei de certificare a traducerii la care se referă proiectul de lege în art. 45, stabilirea onorariilor pe baza tarifelor care vor fi reglementate în temeiul legii ș.a.), orice altă activitate de traducere și interpretare prestată în alte condiții decât cele conturate de art. 4.

Menționăm că persoana care a dobândit calitatea de traducător și interpret judiciar nu va fi împiedicată să presteze alte servicii de traducere și interpretare decât cele cu caracter judiciar, însă, acestea nu trebuie confundate cu activitatea reglementată de viitoarea lege privind traducătorii și interpreții judiciari. Sub acest aspect, este de remarcat că art. 37 alin. (7) prevede că *„Este interzis biroului de traducere și interpretare judiciară, individual sau societate profesională, să desfășoare sau intermedieze de alte servicii decât cele prevăzute de prezenta lege.”*

6. În același scop al creșterii calității serviciilor de traducere și interpretare și al formării unui corp al traducătorilor și interpreților judiciari bine pregătiți, o altă noutate propusă de proiectul de lege constă în reglementarea procedurii de evaluare profesională periodică a traducătorilor și interpreților judiciari.

Astfel, potrivit art. 25 alin. (7) din proiectul de act normativ, autorizația de traducător și interpret judiciar are o perioadă de valabilitate de 6 ani, cu posibilitatea prelungirii succesive, în urma promovării examenului de evaluare profesională periodică, organizat de Uniunea Națională a Traducătorilor și Interpreților Judiciari din România, sub coordonarea și controlul Ministerului Justiției.

În conformitate cu dispozițiile art. 50 alin. (1) din proiectul de lege, traducătorii și interpreții judiciari au obligația de a participa, la fiecare 6 ani, potrivit planificării aprobate de conducătorul compartimentului de specialitate, la examenul de evaluare profesională periodică. Traducătorul și interpretul judiciar are dreptul de a se prezenta la cel mult două sesiuni ale examenului de evaluare profesională periodică. Nepromovarea sau, după caz, lipsa nejustificată la două examene de evaluare profesională periodică consecutive atrage încetarea calității de traducător și interpret judiciar sau, după caz, a autorizării pentru una sau mai multe limbi străine de autorizare.

Ca și examenul pentru dobândirea calității, examenul de evaluare profesională periodică constă în susținerea a trei probe:

- o probă scrisă, prin care se verifică cunoștințele de limbă română și străină, necesare exercitării profesiei de traducător și interpret judiciar;
- o probă orală, prin care se verifică cunoștințele de limbă română și străină, necesare exercitării profesiei de traducător și interpret judiciar;
- un interviu, prin care se verifică gradul de însușire a dispozițiilor legale și statute referitoare la profesia de traducător și interpret judiciar și activitatea de traducere și interpretare judiciară.

Dispozițiile privind stabilirea datei examenului pentru dobândirea calității de traducător și interpret judiciar, media de promovare a acestuia, constituirea comisiilor de examen și plata acestora se aplică în mod corespunzător și în privința examenului de evaluare profesională periodică.

7. În ceea ce privește formele de exercitare a profesiei, potrivit

proiectului de lege, traducătorul și interpretul judiciar își poate exercita profesia individual, într-un birou individual de traduceri și interpretariat judiciar, sau în asocieră, în cadrul unei societăți profesionale de traducere și interpretare judiciară, ambele având ca obiect de activitate unic desfășurarea activității de interpretare și traducere judiciară și fiind lipsite de personalitate juridică.

În sprijinul soluției de reglementare a celor două forme de exercitare a profesiei au stat argumente precum:

- lipsa de claritate a legislației în vigoare, a cărei interpretare a permis exercitarea activității de interpret și traducător autorizat în următoarele forme: persoană fizică autorizată, societate comercială, angajat al unei societăți comerciale, biroul notarial sau de avocatură etc.;
- această reglementare a permis intervenția pe piața serviciilor de traducere și interpretare autorizate a unor persoane care nu au nicio legătură cu profesia, fiind simpli comercianți, ce nu dețin calitatea de traducători și interpreți autorizați, și care folosesc o serie de practici care dăunează activității de traducere. Amintim aici practica unora dintre traducătorii și interpreții judiciari de a înmâna acestor comercianți (care au înființat birouri de traduceri) coli în alb, purtând semnătura și ștampila interpretului și traducătorului autorizat, fără un control asupra modului în care se folosesc aceste formulare. De asemenea, alte persoane autorizate înmânează biroului de traduceri chiar și ștampila de interpret și traducător autorizat. Prin folosirea acestor practici nu există un control asupra persoanei care efectuează traducerea efectiv, ajungându-se la situația în care sunt puse în circuit traduceri purtând ștampila și semnătura unei persoane autorizate, dar fără garanția că traducerea a fost efectuată, în realitate, de semnatar.
- în ipoteza în care s-ar menține actuala reglementare a formelor de exercitare a profesiei, care, așa cum am arătat, a dat naștere la o multitudine de interpretări și de disfuncționalități în practică, ar fi dificilă intervenția Ministerului Justiției în activitatea unor societăți comerciale în scopul efectuării controlului activității persoanelor autorizate. De asemenea, practicile amintite mai sus nu ar putea fi stăvilite, perpetuându-se o stare de lucruri care dăunează calității serviciilor de traducere și interpretare prestate în temeiul autorizației eliberate de Ministerul Justiției.
- imposibilitatea angajării răspunderii civile a societății angajatoare pentru eventuale prejudicii cauzate prin îndeplinirea necorespunzătoare a activității de traducere și interpretare autorizată, deși contractul de prestări servicii se încheie cu aceasta;
- scăderea calității activității de traducere și interpretare, precum și încurajarea practicării acestei activități în calitate de angajat, fapt ce conduce la diminuarea veniturilor traducătorilor și interpreților judiciari;
- existența unui posibil conflict între obligațiile pe care traducătorul

și interpretul autorizat le are în calitate de angajat și cele pe care le are în calitate de membru al corpului profesional.

Așadar, în elaborarea proiectului de lege s-a pornit de la ideea potrivit căreia traducerea trebuie efectuată exclusiv de către persoana autorizată de către Ministerului Justiției, fără alți intermediari care să intervină asupra traducerii, în sensul de suport material al acesteia.

Reglementarea formei de exercitare a profesiei vine în sprijinul dezideratului de mai sus, interpretul și traducătorul autorizat exercitând personal profesia și răspunzând personal pentru modul de îndeplinire a acesteia.

Totodată, soluția legislativă identificată este în deplină concordanță cu scopul urmărit prin promovarea proiectului de lege, și anume crearea unui corp profesional, cu implicații majore asupra modului de exercitare a activității de traducere și interpretare judiciară, intenție de reglementare în acord cu rolul deosebit de important pe care această activitate îl are pentru întreg sistemul judiciar. De altfel, în art. 4 alin. (1) din proiect se menționează expres faptul că “traducătorul și interpretul judiciar este investit să îndeplinească un serviciu de interes public”.

8. Proiectul de act normativ reglementează instituția suspendării calității de traducător și interpret judiciar, instituție nereglementată de legislația în vigoare.

Data fiind această lacună legislativă, persoanele autorizate sunt nevoite să solicite încetarea calității de traducător și interpret deși motivele pe care le invocă în vederea suspendării calității sunt întemeiate (spre ex., pe durata concediului pentru creșterea și îngrijirea copilului); după încetarea motivelor care împiedică exercitarea profesiei o anumită perioadă de timp, persoana se poate reautoriza. Or, este nefiresc ca o persoană care a dovedit îndeplinirea condițiilor de autorizare și a obținut autorizația să treacă prin mai multe asemenea proceduri de autorizare.

De asemenea, lipsa reglementării instituției suspendării nu permite ținerea evidenței persoanelor care exercită efectiv activitatea de interpret și traducător autorizat, cu repercusiuni asupra operativității organelor din sfera justiției în identificarea unui interpret și traducător autorizat.

Față de cele arătate, art. 30 din proiectul de act normativ prevede că, la cererea traducătorului și interpretului judiciar, a U.N.T.I.J.R. sau din oficiu, ministrul justiției poate dispune, prin ordin, suspendarea calității de traducător și interpret judiciar, fiind identificate șapte cazuri de suspendare (la cererea traducătorului și interpretului judiciar, pentru motive temeinic justificate; în cazul trimiterii în judecată pentru o infracțiune de corupție sau de serviciu; în cazul arestării preventive a traducătorului și interpretului judiciar, până la soluționarea definitivă a cauzei; în cazul arestului la domiciliu al traducătorului și interpretului judiciar, până la soluționarea definitivă a cauzei; ca sancțiune disciplinară, aplicată în condițiile prezentei legi; în caz de nedepunere a situației statistice lunare la termenul stabilit prin hotărârea Consiliului Uniunii, timp de două luni consecutiv; pentru neachitarea integrală, în

termen de două luni de la scadență, a obligațiilor bănești profesionale prevăzute de lege, până la depunerea situațiilor statistice și/sau achitarea debitului).

Ordinul ministrului justiției de suspendare a calității traducătorului și interpretului judiciar poate fi atacat la instanța judecătorească competentă, potrivit legii.

În mod simetric, încetarea suspendării calității de traducător și interpret judiciar se dispune prin ordin al ministrului justiției, la cererea traducătorului și interpretului judiciar, a U.N.T.I.J.R. sau din oficiu, dacă au dispărut cauzele care au determinat luarea acestei măsuri.

9. În ceea ce privește instituția încetării calității de traducător și interpret judiciar, față de motivele de încetare a calității existente în actuala reglementare, proiectul de lege reglementează următoarele motive noi de încetare a calității:

- neprezentarea sau nepromovarea examenului de evaluare profesională periodică;
- excluderea din profesie dispusă fie ca sancțiune disciplinară, fie în cazurile prevăzute de art. 51 alin. (4) – (6);
- neprezentarea de către traducătorul și interpretul judiciar, după împlinirea vârstei de 70 de ani, a unui certificat medical din care să rezulte că traducătorul și interpretul judiciar este apt din punct de vedere medical și psihologic pentru exercitarea profesiei (acest certificat medical se depune anual după împlinirea vârstei de 70 de ani).

În ceea ce privește sancțiunea excluderii din profesie prevăzute de art. 51 alin. (4) - (6) din proiectul de lege, aceasta intervine pentru următoarele fapte:

- folosirea autorizației sau/și a ștampilei de traducător și interpret judiciar pentru exercitarea activității de traducere și interpretare, alta decât cea definită la art. 2, în orice altă formă decât cele prevăzute de lege;
- încredințarea de către traducătorul și interpretul judiciar a ștampilei, a specimenului de semnătură sau a altor însemne ale profesiei unei alte persoane;
- fapta traducătorului și interpretului judiciar de a încredința, în orice scop, unei alte persoane coli în alb, purtând semnătura și/sau ștampila sa de traducător și interpret judiciar.

Necesitatea sancționării cu excluderea din profesie a faptelor enumerate mai sus a rezultat din existența unor practici care dăunează activității de traducere autorizată.

Amintim, aici, practica unora dintre traducătorii și interpreții autorizați de către Ministerul Justiției de a înmâna unor simpli comercianți (care au înființat birouri de traduceri fără a fi autorizați de către Ministerul Justiției ca interpreți și traducători) coli în alb, purtând semnătura și ștampila interpretului și traducătorului autorizat, fără un control asupra modului în care se folosesc aceste formulare. De asemenea, alte persoane autorizate înmânează biroului de traduceri chiar și ștampila de interpret și traducător autorizat. Prin folosirea acestor practici nu există un control

asupra persoanei care efectuează traducerea efectiv, ajungându-se la situația în care sunt puse în circuit traduceri purtând ștampila și semnătura unei persoane autorizate, dar fără garanția că aceasta a fost efectuată, în realitate, de către semnatar.

O serie de societăți cu răspundere limitată, înființate de persoane neautorizate de către Ministerul Justiției, angajează atât persoane autorizate ca interpret și traducător de către Ministerul Justiției, cât și persoane care sunt cunoscătoare ale unor limbi străine dar care nu sunt autorizate, iar semnătura și ștampila interpretului și traducătorului autorizat se aplică nu numai pe traducerile efectuate de către acesta, ci și pe traduceri îndeplinite de persoanele care nu dețin această calitate, creând, așadar, în mod fals, aparența că traducerea este efectuată de către o persoană autorizată.

Alteori, persoana autorizată de către Ministerul Justiției doar colaborează cu astfel de societăți cu răspundere limitată, pune la dispoziția acestora coli în alb semnate și ștampilate de către interpretul și traducătorul autorizat pe care se aplică traduceri efectuate de persoane neautorizate și care se înmânează solicitanților cu titlul de traducere autorizată, creându-se, de asemenea, în mod fals, aparența că traducerea este efectuată de către o persoană autorizată.

Or, în accepțiunea inițiatorului proiectului de lege, astfel de practici trebuie stopate.

10. O altă măsură menită a crea premisele creșterii calității serviciilor de traducere și interpretare judiciară constă în reglementarea, cu caracter de noutate, a controlului profesional administrativ.

Potrivit proiectului de act normativ, controlul activității de traducere și interpretare judiciară se exercită de către Ministerul Justiției și Uniunea Națională a traducătorilor și Interpreților Judiciari din România, potrivit planificării anuale și ori de câte ori se consideră necesar, prin persoane desemnate prin ordin al ministrului justiției din rândul:

a) personalului compartimentului de specialitate din cadrul Ministerului Justiției;

b) traducătorilor și interpreților judiciari care prezintă garanții de competență, integritate și imparțialitate, potrivit condițiilor stabilite prin regulamentul de aplicare a legii;

c) altor colaboratori externi, în condițiile stabilite prin regulamentul de aplicare a legii.

Această structură complexă a personalului care exercită controlul profesional al activității de traducere și interpretare judiciară este dată de multitudinea limbilor străine pentru care există persoane autorizate, caz în care, un eventual control efectuat exclusiv de personalul Ministerului Justiției este insuficient și ineficient, neputându-se efectua, în lipsa resurselor umane necesare, cu privire la fondul activității de traducere și interpretare judiciară.

Potrivit proiectului, controlul profesional administrativ poate viza organizarea birourilor de traducere și interpretare judiciară, calitatea serviciilor de traducere și interpretare judiciară și, respectiv, respectarea

obligațiilor profesionale.

În funcție de obiectivele urmărite, controlul profesional administrativ, se poate desfășura la sediul Ministerului Justiției, la sediul organelor prevăzute la art. 2, respectiv, la sediul traducătorului și interpretului judiciar.

În situația în care controlul profesional administrativ se efectuează la sediul Ministerului Justiției, organele din sistemul judiciar sau conexe acestuia transmit echipei de control copii certificate pentru conformitate cu originalul ale traducerilor judiciare, potrivit criteriilor indicate în ordinul prin care s-a dispus efectuarea controlului.

Procedura de control a activității traducătorilor și interpreților judiciari se stabilește prin regulamentul de aplicare a legii.

În cazul în care, în urma controlului administrativ profesional efectuat în condițiile legii, rezultă indicii privind săvârșirea de către traducătorul și interpretul judiciar a unei abateri disciplinare, efectuarea cercetării disciplinare este obligatorie.

11. Proiectul de lege reglementează, cu caracter de noutate, răspunderea traducătorilor și interpreților judiciari.

Astfel, potrivit art. 52, pentru neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare ori cu întârziere a obligațiilor prevăzute de lege, de regulamentul de aplicare a acesteia, precum și pentru nerespectarea interdicțiilor reglementate de acestea, se angajează răspunderea disciplinară, civilă sau penală a traducătorului și interpretului judiciar.

Răspunderea disciplinară a traducătorului și interpretului judiciar nu exclude răspunderea juridică penală sau, după caz, civilă. Răspunderea civilă a traducătorului și interpretului judiciar poate fi angajată, în condițiile legii civile, pentru încălcarea obligațiilor profesionale, atunci când acesta a cauzat un prejudiciu.

Răspunderea disciplinară se poate angaja pentru abateri disciplinare precum: îndeplinirea serviciilor de traducere și interpretare judiciară cu nerespectarea dispozițiilor legale; întârzierea nejustificată și sistematică în prestarea serviciilor; încălcarea prevederilor legale referitoare la obligațiile și interdicțiile prevăzute de prezenta lege; desfășurarea sau intermedierea altor servicii decât cele prevăzute de prezenta lege; comportament sau atitudine necorespunzătoare în exercitarea profesiei; sustragerea sau refuzul de a se supune controlului profesional administrativ; nerespectarea dispozițiilor legale cu privire la stabilirea și încasarea onorariului; nerespectarea dispozițiilor legale cu privire la declararea și plata impozitului pe veniturile realizate; nerespectarea dispozițiilor statutare, precum și a hotărârilor și deciziilor organelor Uniunii; alte abateri prevăzute de prezenta lege.

Sanțiunile disciplinare se aplică prin ordin al ministrului justiției, care se comunică autorului sesizării, traducătorului și interpretului judiciar și Uniunii, în termen de 10 zile de la emitere.

Sanțiunile disciplinare se aplică în raport cu gravitatea abaterii disciplinare săvârșite și sunt următoarele:

- avertisment scris;
- amendă de la 500 lei la 4000 lei;

	<ul style="list-style-type: none"> - suspendarea traducătorului și interpretului judiciar din exercițiul profesiei pe o durată de cel mult un an; - excluderea din profesie. <p>Împotriva sancțiunii disciplinare aplicate se poate face plângere la instanța competentă, în termen de 15 zile de la comunicare. Hotărârea instanței poate fi atacată la instanța competentă. Hotărârea pronunțată în calea de atac este definitivă și se comunică, de îndată, compartimentului de specialitate din cadrul Ministerul Justiției.</p> <p>Constatarea abaterii disciplinare se poate face în cel mult 3 ani de la data săvârșirii acesteia.</p> <p>12. Proiectul de lege reglementează, în mod expres, obligația traducătorului și interpretului judiciar de a respecta secretul profesional atât în timpul exercitării profesiei, cât și după încetarea calității de traducător și interpret judiciar. Potrivit proiectului de lege, traducătorul și interpretul judiciar nu este ținut de respectarea acestei obligații în cazurile în care legea sau persoanele interesate îl eliberează de această obligație.</p> <p>Potrivit art. 49 alin. (2), obligația de păstrare a secretului profesional implică interdicția de a da informații despre actele și faptele de care traducătorul și interpretul judiciar a luat cunoștință, în orice mod, în exercitarea profesiei.</p> <p>Menționăm că, prin reglementarea acestei obligații, se asigură transpunerea sub acest aspect a art. 5 alin. (3) din Directiva 2010/64/UE a Parlamentului European și a Consiliului Uniunii Europene privind dreptul la traducere și interpretare în cadrul procedurilor penale.</p>
3. Alte informații	Nu este cazul
Secțiunea a 3-a Impactul socio-economic al proiectului de act normativ	
1. Impactul macroeconomic	Nu este cazul
2. Impactul asupra mediului afaceri	Nu este cazul
3. Impactul social	Nu este cazul
4. Impactul asupra mediului	Nu este cazul
5. Alte informații	Nu este cazul.
Secțiunea a 4-a Impactul financiar asupra bugetului general consolidat, atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung (5 ani)	
- mii lei -	

Indicatori	Anul curent	Următorii 4 ani				Media pe 5 ani
1						
1. Modificări ale veniturilor bugetare, plus/minus, din care:						
a) buget de stat, din acesta:						
(i) impozit pe profit						
(ii) impozit pe venit						
b) bugete locale:						
(i) impozit pe profit						
c) bugetul asigurărilor sociale de stat:						
(i) contribuții de asigurări						
2. Modificări ale cheltuielilor bugetare, plus/minus, din care:						
a) buget de stat, din acesta:						
(i) cheltuieli de personal						
(ii) bunuri și servicii						
b) bugete locale						
(i) cheltuieli de personal						
(ii) bunuri și servicii						
c) bugetul asigurărilor sociale de stat:						
(i) cheltuieli de personal						
(ii) bunuri și servicii						
3. Impact financiar, plus/minus, din						

care:						
a) buget de stat						
b) bugetele locale						
4. Propuneri pentru acoperirea creșterii cheltuielilor bugetare	Nu este cazul					
5. Propuneri pentru a compensa reducerea veniturilor bugetare	Nu este cazul					
6. Calcule detaliate privind fundamentarea modificărilor veniturilor și/sau cheltuielilor bugetare						
7. Alte informații	Nu este cazul					
Secțiunea a 5 –a Efectele proiectului de act normativ asupra legislației în vigoare						
1. Proiecte de acte normative suplimentare	Nu este cazul					
2. Compatibilitatea proiectului de act normativ cu legislația comunitară în materie	Directiva 2010/64/UE a Parlamentului European și a Consiliului Uniunii Europene privind dreptul la traducere și interpretare în cadrul procedurilor penale					
3. Decizii ale Curții Europene de Justiție și alte documente	Nu este cazul.					
4. Evaluarea conformității:						
Denumirea actului sau documentului comunitar, numărul, data adoptării și data	Gradul de conformitate:					Comentarii

publicării		
5. Alte acte normative și/sau documente internaționale din care decurg angajamente	Nu este cazul	
6. Alte informații	Nu este cazul.	
Secțiunea a 6-a Consultările efectuate în vederea elaborării proiectului de act normativ		
1. Informații privind procesul de consultare cu organizații neguvernamentale, institute de cercetare și alte organisme implicate	Nu este cazul	
2. Fundamentarea alegerii organizațiilor cu care a avut loc consultarea, precum și a modului în care activitatea acestor organizații este legată de obiectul proiectului de act normativ	Nu este cazul	
3. Consultările organizate cu autoritățile administrației publice locale, în situația în care proiectul de act normativ are ca obiect activități ale acestor autorități, în condițiile Hotărârii	Nu este cazul.	

<p>Guvernului nr. 521/2005 privind procedura de consultare a structurilor asociative ale autorităților administrației publice locale la elaborarea proiectelor de acte normative</p>	
<p>4. Consultările desfășurate în cadrul consiliilor interministeriale, în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 750/2005 privind constituirea consiliilor interministeriale permanente</p>	<p>Nu este cazul.</p>
<p>5. Informații privind avizarea de către:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Consiliul Legislativ b) Consiliul Suprem de Apărare a Țării c) Consiliul Economic și Social d) Consiliul Concurenței e) Curtea de Conturi. 	<p>Proiectul de lege necesită avizul Consiliului Legislativ.</p>
<p>6. Alte informații</p>	<p>Nu este cazul.</p>
<p>Secțiunea a 7-a Activități de informare publică privind elaborarea și implementarea proiectului de act normativ</p>	
<p>1. Informarea</p>	<p>Proiectul a fost publicat pe pagina de internet a Ministerului Justiției, în</p>

societății civile cu privire la necesitatea elaborării actului normativ	conformitate cu prevederile Legii nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică, cu completările ulterioare.
2. Informarea societății civile cu privire la eventualul impact asupra mediului în urma implementării proiectului de act normativ, precum și efectele asupra sănătății și securității cetățenilor sau diversității biologice	Nu este cazul.
3. Alte informații	Nu este cazul
Secțiunea a 8-a Măsurile de implementare	
1. Măsurile de punere în aplicare a proiectului de act normativ de către autoritățile administrației publice centrale și/sau locale – înființarea unor noi organisme sau extinderea competențelor instituțiilor existente	Nu este cazul.
2. Alte informații	Nu este cazul.

Având in vedere cele menționate mai sus, a fost întocmit prezentul proiect de Lege privind traducătorii și interpretii judiciari, pe care îl supunem spre aprobare.

MINISTRUL JUSTIȚIEI

Robert - Marius CAZANCIUC

AVIZĂM FAVORABIL:

MINISTRUL FINANȚELOR PUBLICE,
Darius-Bogdan VÂLCOV

MINISTRUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE
Sorin Mihai Cîmpeanu

MINISTRUL MUNCII
Rovana PLUMB

MINISTRUL AFACERILR EXTERNE
Bogdan Lucian AURESCU

MINISTRUL CULTURII
Ioan Vulpescu

PREȘEDINTE CONSILIUL SUPERIOR AL
MAGISTRATURII
Badea Marius TUDOSE